

NVE Hovedstyret 18.januar 1957

Reguleringsbestemmelser for
statsreguleringen av Altevatn

H J O R T

Hovedstyrets bygningsavdeling

Skader og ulemper som påføres almene interesser

- *”Når vårløsningen inntreffer medio mai til medio juni, vil vannstanden i Altevann stige. I vanlige år stagnerer stigningen i august-september, mens tapningen av magasinet begynner i oktober-november. Ofte er nedbøren rikelig utover sommeren og høsten, slik at man kan få betydelige tilskudd til magasinet også i denne tid.”*

- *”Båtferdselen kommer til å berøres noe. Fordi vannstanden stadig vil stige utover sommeren, blir det vanskeligere med båtsteder og naust. Ved oppdemmingen vil Altevannet strekke seg helt frem til Slåttmoberget, så båttrafikken kan gå dit i sommerhalvåret.”*

Hovedstyret:

- *”Om sommeren – i tiden fra omkring 25.mai til 1.oktober- vil vannstanden være stigende og Hovedstyret regner med at dette vil medføre ulemper for båttrafikken. Det er for tiden omkring 10 motorbåter og 20 robåter på vatnet.(...) Etter de erfaringer Hovedstyret har fra større reguleringer øverst i vassdrag mener man isveiene på Altevatn fortsatt vil bli brukbare.”*

- *”Likeledes foreslås også nå medtatt bestemmelse om at vannslipningen kan kreves endret hvis det skulle vise seg at den medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, at regulanten må finne seg i det uten erstatning og at han dessuten må påta seg å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann.”*

Reguleringsbestemmelsene pkt 13 og manøvreringsreglementet pkt 5

- *Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til tilleggsreguleringens eier, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.”*

Konklusjon

- Reglementet kan endres erstatningsfritt når som helst i konsesjonsperioden.
- Endringene kan også omfatte krav til bestemt sommervannstand
- Krav om bestemt sommervannstand kan fremmes uavhengig av revisjonssaken

Statkraft oktober 2006

- *”Revisjon av konsesjonsvilkår/reguleringsbestemmelser skal gi mulighet til å revurdere miljømessige forhold rundt reguleringen og pålegge nye vilkår med den hensikt å bøte på eventuelle uforutsette miljøskader.”*

Energi-og miljøkomiteen Innst. S nr 263(2000-2001)

- ”Komiteen mener at både revisjon og fornyelse av reguleringskonsesjoner gir muligheter til å rette opp forhold som er fremkommet etter mange års erfaringer med reguleringen og fornye vilkårene i samsvar med dagens aktiviteter og politiske målsetninger. Det blir derfor nødvendig å foreta avveininger mellom behovet for produksjonskapasiteten for elektrisk kraft og de strenge reguleringsbestemmelsene som har utviklet seg i de siste tiårene. Nye krav til naturmiljø og endret samfunnssyn vil medføre andre og mer restriktive konsesjonsvilkår enn det som ble krevd for opp til 80 år siden. Samtidig er det viktig å søke etter muligheter for å øke eller opprettholde produksjonen i vassdrag som allerede er regulert.”

Dagbladet 4. februar 2003

- *”Norge har et vassdragslandskap som er blant de mest storslåtte og varierte i verden. Å ta vare på miljøet i vassdragene kan karakteriseres som Norges ”regnskogsansvar”*
- *Vi vil styrke arbeidet for å bedre miljøforholdene i allerede utbygde vassdrag”*
- Tidligere Miljøvernminister Børge Brende

St. meld nr 24 (2000-2001)

Rikets miljøtilstand

- *”Regjeringa vil legge økt vekt på miljøhensyn i den framtidige forvaltningen av vannkraftressursene. Dette gjør det begrenset hvor mye ny vannkraft som skal bygges ut. For å sikre en helhetlig forvaltning i tråd med dette, er det nødvendig å intensivere arbeid med å revidere miljøvilkår i eksisterende utbygginger”*

Hva er en revisjonsak?

- Alle evigvarende konsesjoner etter ikl og vregl kan revideres etter 50 år
- Konsesjoner gitt før 1955 kan revideres i dag
- *”Den alminnelige revisjon er ment å innebære en modernisering eller ajourføring av konsesjonsvilkårene”*
- *”Uansett må det avgjørende være at det åpenbart er behov for revisjon av vilkår etter en periode på 20-30 år, et behov som er særlig stort for konsesjoner av noe eldre dato”* Ot. prp nr 50 (1991-92)

Status i revisjonssakene:

- Det er ingen lovbestemmelser om saksbehandlingen
- Det er ingen forskrifter om saksbehandlingen
- NVE har utarbeidet veiledere:
- *”Det er organisasjoner, ikke-statlige myndigheter og andre som representerer allmenne interesser som kan kreve revisjon av vilkårene. NVE ser helst at slikt krav fremmes og koordineres gjennom kommunene. (...) Statlige organer som fylkesmann eller Direktoratet for Naturforvaltning skal ikke ta initiativ.”*
- *”Revisjon skal foretas dersom det foreligger indikasjoner på at en revisjon er nødvendig. Initiativet til en revisjon påligger ikke staten, unntatt når slike indikasjoner foreligger.”* Ot.prp nr 50 (1991-92)

Hva kan revideres?

- terskelbygging
- biotopjusterende tiltak
- fyllingsrestriksjoner
- minstevannføring
- fiskeutsetting
- opprydding
- plastring av tipper
- begroing
- kulturminner?
- økonomiske vilkår?

Konklusjoner

- *”Utbyggersiden vokter på eksisterende produksjonspotensial. Man er lite villig til å gi avkall på produksjon for å bedre miljøtilstanden i hardt regulerte vassdrag.”* (Haakon Thaulow, tidligere direktør i NIVA)
- Ordningen med revisjon av konsesjonsvilkår trenger et regelverk både mht saksbehandlingen og om hva revisjonen kan omfatte
- Sakskomplekset bør snarest undergis en politisk behandling

- Konsesjonærer med de eldste reguleringene får et *konkurransefortrinn* fordi miljøkravene ikke oppdateres til dagens nivå
- Konsesjonærer med de eldste reguleringene får i tillegg *gunstigere økonomiske vilkår enn konkurrentene* ved å beholde lavere konsesjonsavgifter og ved å slippe næringsfond. Næringsfond er obligatorisk ved nye konsesjoner og ved fornyelse av utløpte konsesjoner

- Hvor ble det av ”*regnskogansvaret*” for våre regulerte vassdrag?
- Hvordan står det til med ”*den mest miljøvennlige energiforsyningen i verden*”?
- Kommuner med eldre reguleringer blir utsatt for en *dobbelt urettferdighet*:
 - de blir sittende med de største miljøulempene
 - de får den minste andelen av den verdiskapingen som skjer med deres naturressurser